

Könyv

Mindennapi anekdotánkat add meg nekünk ma

Szörényi László: Hosszúlépés

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy ember, Bodor Ferenc, meg akarta írni Budapest kocsmáinak történetét, tán meg is írta, *Hosszúlépés* lenne a címe, a kézirat máig kiadatlan. Ez a könyv, Szörényi Lászlóé, nem az a könyv – kevesebb (csak behömpint ama Nagy Hordóba) és jóval több: történelem, élet, irodalom, igazi próza. A kötet szerény alcíme *Kisprózák*, Szörényi csak mesél, csip-csup ügyek, gyerekkor, iskolák, forradalom, halál, születés. Anekdoták röhejes közelmúltunkból, memoria hungarorum. Tréfás csattanó, ahogy kell, a magyar vidám, ha sír. A szerzőnek megvan a maga rendes foglalkozása, nem akar Dévénynél betörni az irodalomtörténetbe, inkább ő maga írja, mint régimagyar- és legújabbmagyarirodalom-történet, továbbá jeles „delfinológus”, mellest római és máltai nagykövet. Mi nem volt ő? Boldogan ír, csak úgy. És tud is, könnyű neki, társszer-

itt született pl. Vörösmarty Mihály, jesszusom. Szörényi, a mediterrán, a latin ember, hazajön Dante poklába, alászáll, mondjuk a Miska bisztróba. *Nagyon szerettem a Miskát, zsilipelő kamrának használtam. Egy-egy külföldi tartózkodás után ugyanis itt tudtam a leggyorsabban alkalmazkodni a hazai világűr klimatikus viszonyaihoz. Húsz perc után minden nosztalgia elszállt belőlem, éreztem: ez az én hazám.*

A kötet cím sugallta kocsma-írások (*Körúti söröző, Fogtechnikus, Bettyár csárda, Fekete Macska*) mellett gyerekkori, ifjúkori emlények (*Hit-tan, Iskolai reform, Cserkészkönyv, Autóbusz-pályaudvar, Hanzi bácsi*) és a tudós mulatságos-keserves történetei (*Alvinczi sírja, Vándorgyűlés, Az ufók, Nagy Péter végrendelete, Az utópia története*) gyűjteménye a könyv. A cím néha becsapós: a *Corvin közti presszó* és a *Nyugati resti* fedőnévű írások kortörténeti

dokumentumok, természetesen anekdotában elbeszélve. Utóbbinak elárulom a csattanóját (úgyis a felvezetés az érdekes): *Ha elmegyek a resti előtt* (ma mcdonalds – a recensens rezignált megjegyzése), *mindig a szabadság enyhe mámore csap meg. Azért örültem annyira, 1989 kora őszén, egy maszek plakátnak, amelyet valaki a felújítás alatt álló épület kerítésére ragasztott: KERESTETIK! ELVESZTETTEM HITEMET ÉS NEGYVEN ÉVEMET! Alatta név és cím. A Szörényi, az enyém, a miénk.*

Ó, a szabadság enyhe mámore, 1989! Az írások keletkezési dátuma 1989–1990, s ma már ódondús történelmi levegő árad a szövegből, a szóközökből, októberszag, 301-es parcellaszag, hullaszaggal kevercs tavasziszélszag. Sej, a mi lobogónkat szép csendben meg-fűjták... Az anekdota eredeti jelentése kiadatlan, talán jobb lett volna, ha azon nyomban megjelenik a könyv (avatatlan delfinológus-cenzorkezek nyúlták volna le, nem hiszem). Így, a pítorténelmi távlat fénytörésében más-képp (netán szebben) ragyognak az anekdota-gyöngyszemek.

A kötetet a szerző gyermekkori rajzai illusztrálják, valójában firkálások ezek a „KEDVES LÉLEK” megszólítással kezdődő imantárbá. Szörényi a liturgikus, szent körforgásba avatkozik profán jegyzeteivel, kisprózáival. A történelem örögi történeteinek krikzkrakszai (vö.: krucifiksz) az üdvtörténelem tiszta lapjain. A végén persze röhögünk, hangtalanul, félrefordulva, befelé.

Az utolsó írás, *Októberi ima*, nagy próza e kispróza-kötetben, az anekdotákból összeáll a történet, evangélium, Szent Anzelm himnikus sorai csendülnek fel az utolsó szó, az Ámen előtt. Ámde nem ily patétikus ez az egész, az élet prózai, hajtjuk föl a *Hosszúlépést*, vágjuk földhöz a poharat, ilyet nem iszunk többet.

Szörényi néhány sorában több a

történet, mint némely (el)hivatásos életművében, idézet, vége.

A pince mindig vonzott. De azóta nem mertem lemenni, amióta Gyuri, a volt nyilas kopjafás testvér, aztán kommunista, házmester nagyfia egyszer céltáblának használt léppuskájához, és a bal nagyujjamba lőtt, túlbecsülve a bakancs vastagságát. (Különbén is, ellopta a Winnetoum első kötetét, a másodikat meg Lovasi Jancsi, a rabtárs fia.) Tudtam, hogy Édesanyám hasában már tartózkodtam itt, a pince-óvóhelyen, noha nem itt születtem, hanem a Fásor szanatórium földszintjén, a későbbi ávos kórház szemeszterén. Születésem előtt egy hónappal Anyuka még ennivalót vitt bujkáló nagybátyámnak, akinek mint papnak nem volt biztonságban az élete (később csak három évre internálták, de előtte fel akarták akasztani), a későbbi balettintézet előtt elkapta egy orosz, levetkőztette, de még időben arra jött egy tisz, föbe lőtte a katonát és intett anyámnak, hogy öltözzék fel. A szülő nők egy része orosz katonanő volt, a várandós apák vodkával és géppisztollyal nógatták az orvosokat és ápolónőket, hiszen Maruszejának mennie kell Berlin alá, az egész személyzet részeg rettegésben fetrengett.

Sajó László

Pesti Szalon Könyvkiadó, 1997,
228 oldal, 696 Ft

„Nemzetközi reklámügynökség keres 18-25 év közötti, szépérzéssel rendelkező, rendszeresítő munkatársat kreatív asszisztens munkakörbe. „Kisképző-t” végzetek előnyben. Tel.: 275-2480 Mészáros Bea.